

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 387/2022-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a zo sudcov Libora Duľu a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Stopka, JUDr. Cisarík s. r. o., Potočná 1A, Čadca, IČO 36 866 849, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Miroslav Stopka, proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 6 Co 119/2021 z 30. marca 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ označený v záhlaví tohto uznesenia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 24. júna 2022 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd napadnutým rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje zrušenie napadnutého rozsudku krajského súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie krajskému súdu. Súčasne navrhuje priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume 1 000 eur, ako aj náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ bol stranou v konaní vedenom Okresným súdom Žilina (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 32 C 4/2019 v procesnom postavení žalobcu, ktorý sa pôvodne žalobou proti žalovanej [REDACTED] domáhal určenia neplatnosti uznesenia výročnej Rady stálych členov Poľovníckej spoločnosti [REDACTED] z 10. júna 2017 vo veci zrušenia členstva a vylúčenia člena – sťažovateľa zo spoločnosti. Svoju žalobu odôvodnil tým, že mu 21. júna 2017 bolo doručené oznámenie žalovanej o vylúčení

člena z Poľovníckej spoločnosti [REDAKOVANÉ] zo 16. júna 2017, pričom uvedené oznámenie je nejasné a nejednoznačné.

3. Podaním z 22. augusta 2017 sťažovateľ žiadal pripustiť úpravu návrhu, na podklade čoho okresný súd pripustil zmenu žaloby tak, že sa ňou sťažovateľ domáha zrušenia uznesenia členskej schôdze Rady stálych členov Poľovníckej spoločnosti [REDAKOVANÉ] z 10. júna 2017 o zrušení členstva sťažovateľa a o jeho vylúčení z členstva Poľovníckej spoločnosti [REDAKOVANÉ].

4. Uznesením okresného súdu č. k. 32 C 4/2019 z 2. júla 2019 bolo konanie zastavené podľa § 9 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), keďže podľa názoru okresného súdu nebola daná právomoc rozhodnúť vo veci žaloby. O odvolaní proti citovanému rozhodnutiu okresného súdu rozhodol krajský súd uznesením č. k. 9 Co 253/2019-126 z 30. januára 2020, ktorým rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení citovaného rozhodnutia krajského súdu tento zdôraznil, že sa nestotožnil so záverom súdu prvej inštancie o tom, že nemá právomoc na konanie vo veci, keďže podľa § 10 ods. 1 CSP musí vždy určiť orgán, ktorému vec do právomoci patrí, a v prípade, ak dospeje k názoru, že vec do jeho právomoci nepatrí, avšak jednoznačne nedokáže určiť iný orgán ochrany práva, do ktorého právomoci vec patrí, v zmysle výkladového pravidla čl. 3 CSP platí nevyvrátiteľná právna domnienka, že vec patrí do právomoci súdu, a preto je povinný vec prerokovať a rozhodnúť, inak by došlo k odopretiu spravodlivosti. Krajský súd okresnému súdu uložil vyzvať sťažovateľa na objasnenie a doplnenie skutkových dôvodov zmeny žaloby a následne vec prerokovať a v potrebnom rozsahu vykonať dokazovanie a vo veci rozhodnúť.

5. Po vrátení veci okresný súd vec prerokoval, pričom dospel k záveru, že zo žiadneho právneho predpisu nevyplýva pre súd oprávnenie rozhodovať vo veci zrušenia uznesenia členskej schôdze Rady stálych členov Poľovníckej spoločnosti [REDAKOVANÉ]. Ak by súd žalobe vyhovel, neprípustne by tým zasiahol do interných vzťahov právneho subjektu, a preto žalobu rozsudkom č. k. 32 C 4/2019-175 z 22. júna 2021 (ďalej len „rozsudok z 22. júna 2021“) zamietol ako neprípustnú.

6. Napadnutým rozsudkom krajský súd rozsudok okresného súdu z 22. júna 2021 výrokom I potvrdil ako vecne správny z dôvodu, že sťažovateľ nepreukázal existenciu splnenia podmienok pre prípustnosť ním podanej žaloby, takže k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu z dôvodu, že okresný súd žalobu zamietol, nemohlo dôjsť.

7. V podstatnom krajský súd akcentoval existenciu právomoci súdu sporovú vec prejednať a rozhodnúť. Zároveň však zdôraznil, že zo žiadneho ustanovenia Civilného sporového poriadku a ani iného právneho predpisu nevyplýva, že by súd v civilnom sporovom konaní bol vo vzťahu k rozhodnutiam občianskych združení súdom kasačným. Súd teda v civilnom sporovom konaní nemá oprávnenie rozhodnúť o zrušení rozhodnutia žalovanej a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V danom prípade je pritom prípustná určovacia žaloba podľa § 137 písm. c) CSP. Naliehavý právny záujem na požadovanom určení podľa citovaného ustanovenia je daný najmä tam, kde by sa bez takéhoto určenia stalo právne postavenie žalobcu neistým. Zároveň musí ísť iba o taký určovací výrok rozsudku, ktorý môže odstrániť neistotu či ohrozenie práv žalobcu. Iný spôsob ochrany práv žalobcu za danej situácie neexistuje. Bez požadovaného určenia by boli žalobcove členské práva neisté, resp. ohrozené. Iným spôsobom než súdnym rozhodnutím sa ochrana žalobcu nemôže docieľiť, ak mu žalovaná znemožňuje výkon členských práv

v poľovnom združení s odôvodnením, že už nie je členom poľovného združenia, resp. rozhodla o vylúčení z členstva u žalovanej.

II.

Argumentácia sťažovateľa

8. Sťažovateľ namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie napadnutým rozsudkom krajského súdu. Pritom tvrdí, že záver krajského súdu o tom, že nebola preukázaná existencia podmienok pre prípustnosť podanej žaloby, je v rozpore s právom domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a zásadou spravodlivého procesu. Uvedený záver zasiahol do samotnej podstaty práva na prístup k súdu. Napadnutý rozsudok krajského súdu možno podľa sťažovateľa považovať za svojvoľný, právne neudržateľný a prijatý v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý zároveň spôsobil popretie zmyslu a podstaty práva na spravodlivý proces.

9. Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľ odôvodňuje tým, že stav vyvolaný postupom konajúcich súdov mu spôsobil nielen materiálnu ujmu, keďže musel právnomu zástupcovi zaplatiť úkony právnej služby, ale aj nemateriálnu ujmu, keďže jeho účasť v tomto konaní u neho vzbudila značnú nedôveru v súdnictvo a spravodlivosť.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práv na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie záverom krajského súdu obsiahnutým v napadnutom rozsudku, podľa ktorého vo veci sťažovateľa nebola preukázaná existencia podmienok pre prípustnosť podanej žaloby. Uvedený záver, ktorý je podľa sťažovateľa svojvoľný a právne neudržateľný, zasahuje do samotnej podstaty práva na prístup k súdu.

11. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

12. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne. Ochrana ústavnosti nie je výlučnou úlohou ústavného súdu, ale všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Aj pre všeobecné súdy vyplýva priamo z ústavy (čl. 46 ods. 1) povinnosť chrániť v konaní a pri rozhodovaní nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, preto sa subsidiárna právomoc ústavného súdu uplatní až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. napr. IV. ÚS 236/07). Ak teda právny poriadok poskytuje sťažovateľovi iné právne prostriedky ochrany práv garantovaných ústavou alebo medzinárodnou zmluvou, a to aj v podobe možnosti uplatnenia riadnych alebo mimoriadnych

opravných prostriedkov v konaní pred všeobecným súdom, nemôže sa pred ich vyčerpaním domáhať úspešne ochrany práv v konaní pred ústavným súdom. Konanie pred ústavným súdom predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, III. ÚS 114/2010, III. ÚS 5/2013).

13. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní každého návrhu skúma, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Ako už bolo naznačené, podmienkou toho, aby ústavný súd pristúpil k meritórnemu prejednaniu ústavnej sťažnosti, je vyčerpanie dostupných prostriedkov nápravy, ktorých uplatnenie sťažovateľovi právny poriadok priznáva. V civilnom sporovom konaní je to aj podanie dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku podľa § 419 a nasl. CSP, a to za situácie, že tento opravný prostriedok je účinný na ochranu sťažovateľom označených práv (I. ÚS 47/2020, III. ÚS 35/2019, I. ÚS 69/2019, III. ÚS 19/2019, I. ÚS 146/2018).

14. Ústavný súd v súvislosti so skúmaním podmienok konania o podanej ústavnej sťažnosti v rámci jej predbežného prerokovania podľa jej obsahu a dopytom na okresnom súde zistil, že sťažovateľ podal proti napadnutému rozsudku krajského súdu dovolanie 16. augusta 2022, pričom do dňa rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti o dovolaní nebolo rozhodnuté.

15. Z princípu subsidiarity ako jedného zo základných pojmových znakov právomoci ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ochranu pred ústavným súdom nemožno využiť súčasne alebo pred inými prostriedkami nápravy, ktoré má sťažovateľ k dispozícii, ale že sťažnosť je prípustná iba vtedy, ak napriek vyčerpaniu všetkých prípustných právnych možností nápravy naďalej dochádza k porušovaniu základných práv alebo slobôd sťažovateľa (m. m. IV. ÚS 21/02).

16. Súčasťou doterajšej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého vyčerpanie všetkých opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných právnych predpisov, neznamená samotné podanie oprávnenou osobou, ale až rozhodnutie o ňom príslušným orgánom (IV. ÚS 177/05, III. ÚS 192/2020).

17. Zistená skutočnosť podania dovolania proti napadnutému rozsudku krajského súdu vzhľadom na princíp subsidiarity vyplývajúci z čl. 127 ods. 1 ústavy vylučuje právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o uplatnených námietkach porušenia označených práv, ak je zrejmé, že sťažovateľ podal dovolanie, pričom v čase rozhodovania ústavného súdu nie je dovolacie konanie skončené.

18. Pokiaľ by rozhodnutie o dovolaní bolo negatívne, má sťažovateľ pri zachovaní princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu možnosť napadnúť ústavnou sťažnosťou rozhodnutie dovolacieho súdu. Pokiaľ ide o námietky proti napadnutému rozhodnutiu krajského súdu, ktoré nebolo možné uplatniť v dovolacom konaní, je možné ich potom uplatniť súčasne v ústavnej sťažnosti. Lehota na podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu bude považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu všeobecného súdu (tento princíp sa premietol i do § 124 poslednej vety zákona o ústavnom súde).

19. Vzhľadom na tieto skutočnosti sa ústavný súd podanou ústavnou sťažnosťou meritórne nezaoberal, ale podľa zásady *ratione temporis* ju odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

20. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, zaoberať sa ďalšími návrhmi v nej uplatnenými stratilo svojej opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. septembra 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu